

Монитор
02.05.2012 г., с. 14-15

Бисер Петков, управител на НОИ:
Няма наплив от желаещи да се пенсионират

Светла Каролева

- Г-н Петков, колко българи няма да се пенсионират през тази година заради вдигането на възрастта?

- Още когато се подготвяше промяната в Кодекса за социално осигуряване в края на миналата година, ние направихме разчети за ефекта от тези промени. Те показват, че през 2012 година от повишаване на изискването за възраст при пенсиониране на различните категории лица около 10 500 човека няма да могат да получат пенсия при новите условия, а биха имали това право при старите действащите условия. Става дума както за хора, които работят при условията на трета категория труд, така и за работещите при първа и втора категория, които се пенсионират при условията на параграф 4 от КСО. В този брой са включени и около 1000 военнослужещи и полицаи, които няма да могат да се пенсионират поради завишеното изискване за осигурителен стаж от 25 на 27 години.

- Има ли наплив от желаещи да се пенсионират през първото тримесечие на годината?

- Данните, с които разполагаме за новоотпуснатите пенсии през първото тримесечие на 2012 г. показват, че броят на желаещите да се пенсионират намалява спрямо броя на новоотпуснатите пенсии през първото тримесечие на миналата година. Ако трябва да илюстрирам с факти, новите пенсии за първото тримесечие на годината са 29 420, което е с 2810 по-малко в сравнение с 2011 г.

- Това до каква степен разтоварва бюджета на Държавното обществено осигуряване?

- Броят на изплащаните пенсии и разходите за пенсии нарастват, защото броят на новоотпуснатите пенсии е по-голям от броя на прекратените пенсии, Като илюстрация на това ще посоча, че броят на пенсионерите в края на март тази година е 2 228 366 и е с 1568 повече в сравнение със същия период през миналата година. Съответно разходът за пенсии за първите три месеца на тази година е с около 43 млн. лв. по-голям от този за същия период на миналата година.

- Ставаше дума социалните плащания да се отделят от ДОО, кога това ще се случи?

- Законовият срок това да се случи е от началото на 2013 година. Съгласно параграф 63 от Кодекса за социално осигуряване от 1 януари следващата година социалните пенсии за инвалидност ще се изплащат по ред, който се подготвя и вече са разписани текстове в Закона за интеграция на хората с увреждания. Социалните пенсии за старост ще се изплащат по реда на Закона за социално подпомагане, като те вече ще бъдат под формата на социални помощи за старост.

Разчетите показват, че става дума за отделяне от ДОО на плащането на около 500 000 социални пенсии като най-голямата част от тях са социални пенсии за инвалидност, изплащани в непълен размер (25% от пенсията) към друг вид пенсия. Става дума за един годишен разход от около 250 млн. лв., който се финансира от централния бюджет, като изплащането му досега се реализираше от НОИ чрез фонд „Пенсии, несвързани с трудова дейност” на ДОО. От началото на 2013 г. тези средства ще бъдат пренасочени и изплащани от Агенцията за социално подпомагане.

- Затегнат ли е контролът върху отпускането на инвалидните пенсии?

- Обхватът на този контрол е разширен от началото на настоящата година. Медицинските комисии, които са структури на НОИ, вече проверяват на практика всички експертни решения на лица, които са с намалена трудоспособност над 50% и имат право на инвалидна пенсия. На контрол подлежат както експертните решения на ТЕЛК за първично освидетелстване, така и тези, при които има преосвидетелстване. В резултат от това статистиката ни показва, че броят на обжалванията от медицинските комисии на НОИ постановени експертни решения от ТЕЛК през първите три месеца на 2012 г. е нараснал два пъти спрямо броят им през първото тримесечие на м.г. Това илюстрира по-засиленият контрол, който НОИ осъществява на база на разширените си правомощия.

- Нараства ли броят на болничните?

- Броят на подадените и приетите в НОИ болнични листове е нараснал спрямо миналата година. Ако през 2011 г. за този период са били подадени 620 000 болнични, за тази година те са около 627 000. В стойностно отношение разходите за парични обезщетения за временна неработоспособност през първото тримесечие на тази година са с около 5 млн. лв. повече от предвидените. По отношение на другите плащания от ДОО обаче са реализирани икономии. Размерът на икономии по отношение на планираните разходи за пенсии е около 19 млн. лв., а общите икономии в разходите на ДОО за първото тримесечие са 26 млн.лв.

- Увеличава ли се дефицитът в НОИ?

- Планираният дефицит в бюджета на ДОО по-точно планираната субсидия, която да покрие разликата между приходи и разходи, за тази година е 1,917 млрд. лв. Тя се установява на годишна база, но това, което можем да кажем към този момент, е, че за първото тримесечие размерът на тази субсидия е по-малък от планирания с около 35 млн. Това е резултат от споменатите вече 26 млн. лв. икономии в разходите и около 9 млн. лв. повече приходи за първото тримесечие.

- Когато реформата започна, бе предвидено НОИ да престане да акумулира загуби и да мине на печалба? Това обаче не се случва? Според вас какви са причините?

- Причините за това са много. Всяка една прогноза е направена на базата на определени допускания. Когато тези допускания се променят, прогнозата не се реализира. В този 12-годишен период на практика много от изходните допускания са се променили и това е довело до небалансирания бюджет на ДОО, довело е до

изостряне на проблема, особено през последните години, което наложи и мерките за финансово стабилизиране на държавната осигурителна система, които влязоха в сила от началото на тази година и са свързани с повишаване на изискванията за достъп до системата. Разчетите, които НОИ направи на база на сегашните параметри на пенсионната система и при определени демографски и макроикономически допускания предвиждат постепенно финансово стабилизиране на бюджета на ДОО във времеви хоризонт от 10-15 години, когато дефицитът в бюджета на ДОО ще се свие чувствително до 0,2-0,5% от БВП, но системата ще продължава да генерира дефицит.

- Приемате ли предложението на синдикатите да се криминализира невнасянето и укриването на осигуровки от страна на работодателите?

- Това вече е направено в проекта за изменение на Наказателния кодекс. Остава да бъдат прецизирани точно текстовете за размера на наказанието, което се предвижда и да се надяваме, че тя ще влезе в сила и ще има очаквания положителен ефект за осигурителната система.

- Как ще бъдат индексирани пенсиите от 1 юли 2013 година?

- Съгласно действащия текст на чл. 100 от Кодекса за социално осигуряване, който е в сила от началото на тази година, осъвременяването на пенсиите се извършва ежегодно от 1 юли с процент равен на индекса на потребителските цени за предходната година. Така че ако не настъпи промяна в текста на чл. 100, от 1 юли 2013 г. всички отпуснати пенсии би трябвало да се индексират с процент равен на инфлацията за 2012 година.

- Ще отпадне ли изискването бъдещите пенсионери да представят документ УП-2, или това изискване ще остане за годините след 1997 г.?

- Това е важен въпрос за бъдещите пенсионери. Ние се опитваме да облекчим процеса за хората, както и да ускорим отпускането на пенсиите. За това беше скъсен и нормативният срок за издаване на разпореждане за отпускане на пенсия в действителен размер от шест на пет месеца. Персоналният регистър на осигурените лица е създаден през 1997 г. и осигурителите имат задължение да подават информация за осигурителния доход на заетите при тях лица. За пълнота на информацията в регистъра обаче може да се говори от 2000 г. насам. Съвсем логично и очаквано е след тази дата вече да се доверим на данните от регистъра при определянето на правото и размера на пенсията. И понастоящем кандидат-пенсионерите могат в заявлението за отпускане на пенсия да запишат, че желаят да се използват данните от персоналният регистър. В този случай те не следва да представят удостоверение за осигурителен доход за този период (УП-2). Нашето желание е чрез промени в нормативната уредба изцяло да се регламентира отпадането на задължението за издаване от работодателите, респективно за представяне от кандидат-пенсионери на УП-2 за този период.

- Защо е необходимо един възрастен да чака 5 месеца, докато получи първата си пенсия?

Защото пенсионното производство е свързано с проверката на значителна по обем информация. За илюстрация на хода на процеса ще посоча, че ако служителят, който разглежда пенсионната преписка, установи несъответствие и липса на документи, в 15-дневен срок той трябва да уведоми лицето, което има 3 месеца срок, в който да представи тези документи. И тези 3 месеца на практика всъщност са голяма част от този петмесечен срок. При изрядни документи обаче отпускането на пенсия става много по-бързо от нормативно определения срок. Искам да подчертая, че за времето през което тече процедурата за изчисляване на действителния размер на пенсията, се отпуска и изплаща пенсия в минимален размер.

- Ще отпадне ли таванът на пенсиите?

- В Кодекса за социално осигуряване е предвидено таванът на новоотпуснатите пенсии да отпадне от началото на 2014 година.

- Дали хората ползват вашия сайт за услуги? Какво още може да направите, за да стане по-полезен?

- Нашата цел е непрекъснато да разширяваме кръга на услугите в интернет, които осигурените лица и осигурителите могат да ползват. От януари до момента са разработени и пуснати в действие пет нови електронни справки. Искам да подчертая, че от март е обновена Интернет страница на НОИ, което позволява да се правят повече справки, да се черпи по-подробна и по-полезна информация. Десетки хиляди са регистрираните потребители на тези справки. Безработните лица например могат да се информират по отношение на цялото производство по отпускане и изчисляване на паричното обезщетение за безработица и т.н. Хората, които са работили при осигурители, които впоследствие са ликвидирани без правоприменик, вече имат по-лесен достъп до осигурителния архив на НОИ. Нашата амбиция е в бъдеще да осигурим възможност на желаещите да се пенсионират своевременно да разберат какъв размер пенсия биха могли да очакват от ДОО на базата на определени допускания.

Визитка:

Роден е на 6 септември 1963 г. в Монтана.

Завършил е “Икономика на търговията” в УНСС, където след завършването си започва работа като редовен преподавател.

Доктор е по икономика.

Специализирал е „Икономика на предприятието” във Виенския университет и „Публични финанси” в Университета на гр. Лестър, Англия.

В периода 2002-2009 г. е последователно председател на Държавната агенция за осигурителен надзор при МС и зам.-председател на Комисията за финансов надзор, ръководещ управление “Осигурителен надзор”.

На 8 септември 2011 г. е избран от Народното събрание за управител на Националния осигурителен институт.

Женен, с две деца.